

9. КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ТЕКСТІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОГО ЧИТАННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВУЗІВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Коломієць А. А., викладач

Національний університет харчових технологій

На сьогоднішній день одним із завдань, що стоять перед викладачами іноземної мови (ІМ), є формування у студентів текстової компетентності, що включає в себе знання, уміння і навички, які забезпечують текстову діяльність читачів (когнітивну обробку, розуміння й інтерпретацію автентичних професійно-орієнтованих текстів різних структурно-мовленнєвих типів, властивих даному регістру), їх гнучкість, вміння користуватися своїми мовленнєвими та мовними навичками.

Однією з головних проблем навчання читання у Вищих навчальних закладах (ВНЗ) є відбір текстового матеріалу та організація роботи з ним. Аналіз літератури щодо відбору текстів для читання допоміг виявити, що розуміння тексту залежить від того, на якому текстовому матеріалі здійснюється навчання. Отже, необхідність цілеспрямованого підходу до відбору текстового матеріалу для читання зумовлюється практичними потребами.

Незважаючи на те, що проблемі відбору текстів для навчання читання вже присвячена велика кількість робіт як вітчизняних (О. Б. Тарнопольський, Ю.І. Пассов, Г.В. Барабанова), так і зарубіжних

(J. Janzen, J. Brophy, J. Scrivener) учених-методистів, це питання досі залишається відкритим.

Ознайомлювальне читання є найбільш природнім, таким, з яким ми зустрічаємось кожного дня, читаючи великі за обсягом статті та інші матеріали. Від читача не вимагається повне розуміння тексту, а лише головної інформації, основного змісту.

Успішність перебігу процесу читання залежить від того, чи може студент зосередитися на основному змісті тексту, чи не заважає йому мовне наповнення. Обсяг незнайомого лексичного матеріалу в тексті не повинен впливати на якість засвоєння основного змісту тексту. Так для навчання ознайомлювального читання використовуються досить великі за обсягом тексти, легкі для розуміння у мовному та змістовому відношенні, які містять 25-30% надлишкової, другорядної інформації. Мова текстів, призначених для одержання основної інформації, має бути нормативною, без діалектних особливостей [3].

При відборі текстів для навчання читання, задача викладача в тому, щоб відібраний матеріал та робота з ним розвивали соціокультурні знання студентів, а також професіональні вміння майбутніх фахівців.

Отже, для ефективного навчання ознайомлювального читання слід виділити наступні критерії:

- *автентичність*, під якою ми розуміємо, насамперед, оригінальність текстів, написаних носіями мови. При цьому ми дотримуємося точки зору, за якою будь-який текст, написаний

носіями мови для самих носіїв мови в цілях реальної комунікації, може розглядатися також як “ навчальний ”, якщо він відповідає навчальним цілям та іншим критеріям відбору. Тому для навчання читання англійської мови (АМ) доцільно використовувати саме англомовні тексти, в яких інформація є оригінальною, а не перекладною;

- *інформативність*, яка визначається не загальною кількістю інформації, що міститься в тексті, а лише тією кількістю інформації, яка стала здобутком реципієнта. Оцінкою інформативності є міра адекватності інтерпретації читачем задуму, цілі, основної ідеї повідомлення. Інформативність автентичного тексту визначається через новизну та практичну корисність, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу студентів ВНЗ;

- *новизна / актуальність*, адже очевидним є той факт, що якщо студенти знатимуть про те, що ця інформація є застарілою, то вони матимуть низьку мотивацію під час виконання завдання з читання такого тексту. Мотивація є рушійною силою процесу вивчення мови, тому необхідно врахувати цей критерій під час відбору текстів для навчання читання;

- *тематичність*, що передбачає деякі обмеження у виборі англомовного матеріалу;

- *соціокультурна цінність*, адже всі тексти повинні містити соціокультурну інформацію, тим самим поглиблюючи знання студентів про культуру, традиції, звичаї країни, мова якої вивчається;

- *відповідність рівню засвоєних знань студентів, їх віковим особливостям, інтересам та потребам.* Тексти повинні відповідати інтелектуальному рівню розвитку студентів, бути значущими для них, задовольняти їх емоційні та пізнавальні запити;

- *обсяг текстового матеріалу, який визначається з урахуванням часу, швидкості та завданням, яке стоїть перед студентами.* Час, що відводиться на читання на занятті не повинен перевищувати 20 хвилин, темп читання для студентів немовних вузів 250 – 300 слів за хвилину [2];

Характер тексту впливає на вибір вправ або тих чи інших прийомів, що в свою чергу сприятиме реалізації мети навчання. Тому ефективність процесу навчання читання безпосередньо залежить від текстів, вибір яких повинен базуватися на загальноприйнятих критеріях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: [навчальний посібник] / О. І. Вишневський. – К. : Знання, 2011. – 206 с.

2. Креуш О. В. Критерії відбору текстів для навчання читання майбутніх фахівців з інформаційної безпеки [Електронний ресурс] / О. В. Креуш // Науково-практична конференція. – Режим доступу : www.confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1155.

3. Curriculum for English Language Development in Universities and Institutes: Draft 2. – Kyiv, 2001. – 172 p.